

Tisková zpráva, Brno, 21. února 2022

Základna J. G. Mendela v Antarktidě ve správě Masarykovy univerzity slaví 15 let

Česká polární stanice, kterou v letech 2004 až 2006 postavila na odledněném území ostrova Jamese Rosse v Antarktidě Masarykova univerzita (MU), jež ji také od té doby spravuje, si připomene 15. výročí od oficiálního uvedení od provozu. Stanice byla dokončena 4. března 2006 a v následující vědecké sezóně byl její provoz slavnostně zahájen 22. února 2007, kdy byla pojmenována jako **Česká vědecká stanice Johanna Gregora Mendela**, jehož 200. výročí narození se letos připomíná takřka na celém světě.

„Před 15 lety byla stanice pokřtěna šampaňským vínem a její činnost byla oficiálně zahájena přestřížením pásky,“ připomněl Daniel Nývlt, vedoucí Českého antarktického výzkumného programu na Geografickém ústavu Přírodovědecké fakulty MU, kde projekt na vybudování výzkumné stanice vznikl už v roce 1999. *„Letošní 15 narozeniny stanice si vědci připomenou také přímo na místě, a důvod k oslavě bude dvojnásobný, protože v tento den totiž zřejmě dokončí všechny své primární vědecké úkoly a budou se moci vrhnout na sekundární,“* prozradil Nývlt.

Přestože splnění cílů letošní expedice komplikovalo nebývale velké množství sněhu a nezvykle nestabilní počasí, vědci využili doslova každou chvíli, kdy bylo počasí příznivější, aby stihli odebrat vzorky živé i neživé přírody, posbírat z přístrojů data a realizovat primární měření a průzkumy. *„Nudit se teď ale rozhodně nebudou, protože každý z výzkumníků i techniků cestuje do Antarktidy s mnohem větší náloží úkolů, než lze reálně zvládnout – částečně pro případ, že něco z plánů kvůli počasí nevyjde, ale i proto, aby se předešlo ponorkové nemoci, na kterou díky tomu není čas,“* uvedl Nývlt.

Zajímavé výsledky se očekávají od výzkumu vlivu stresu na fyzické zdraví pracovníků v polárních oblastech. Při vědeckém pobytu v Antarktidě jsou účastníci expedice vystaveni extrémním podmínkám, navíc téměř izolovaní od kontaktu s rodinou a prakticky se zbytkem světa. To však nutně nemusí u všech vyvolávat stres. Naopak je možné, že se někteří v těchto podmínkách uklidní a za stresor budou považovat spíše návrat do civilizace. Aby bylo možné reakce organismu na tuto extrémní změnu ověřit a porovnat, vyplňují účastníci expedice dotazníky a testy pozornosti a jsou také pravidelně monitorováni za pomoci speciálně vyvinutého přístroje Entrant. Ten měří stres na základě fyziologických parametrů, které souvisí s termodynamickými procesy v organismu.

Účastníci letošní expedice pokračují v dlouhodobém monitoringu klimatu a komplexním sledování stavu polárních geosystémů a ekosystémů, tedy tamních ledovců, dlouhodobě zmrzlé půdy, odledněného území umožňujícího růst nižších rostlin, říčních a jezerních systémů a dalších geomorfologických útvarů. Zoologové se věnují výzkumu ryb, ptáků, například rybáků, chaluh, buňňáků a tučňáků, ze savců pak tuleňů, lachtanů, nebo rypoušů.

V rámci spolupráce Českého antarktického výzkumného programu s průmyslem a aplikační sférou jsou po celou dobu trvání expedice testovány komerční výrobky (outdoorové bundy značky Faramugo a systém pro zpevnění štěrkových povrchů BERA Gravel Fix, testovaný spol. Čegan s.r.o.), které se ucházejí o udělení licence na používání ochranné obchodní známky [Testováno v Antarktidě](#).

Návrat letošní expedice zpět do České republiky se očekává v druhé polovině března.

Kontaktní osoba: [Tereza Fojtová](#), Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, M: +420 724 517 335, E: fojtovat@sci.muni.cz

Odbor komunikace a vnějších vztahů, Oddělení komunikace Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, E: press@rect.muni.cz, www.muni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Masarykova univerzita, je dostupný pod licenčními podmínkami Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko. Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zúženo či limitováno.